

ayw
EGLUTĖ

1954

BALANDIS

NR. 4

00 088

1954 BALANDIS Nr. 4

Redaguoja: *Pranas Naujokaitis*

Administruoja: *Nekalto Prasidėjimo
Seserys*

Leidžia: *Lietuvių Kultūros Institutas*

Prenumerata:

Metams: Amerikoje \$3.00, kitur — \$3.50. Atskiras numeris 30 centų

Pinigus, užsakymus ir adresų pakeitimus siųsti:

EGLUTĖ, Immaculate Conception Convent, R.F.D. 2, Putnam, Conn.

Raštus siųsti ir turinio reikalu rašyti:

Pr. Naujokaitis, 924 Madison St., Brooklyn 21, N. Y.

Viršelis ir iliustracijos — *dail. P. Osmolškio*

SIAME NUMERYJE:

1. P. Vaičiūnas, VELYKŲ VARPAI	97
2. K. Grigaitytė, KĖLĖSI KRISTUS	98
3. N. Mazalaitė, VELYKŲ AVINĖLIS	99
4. Z. Gavelis, BŪSIMIEJI DIDIEJI	104
5. A. Kalvelis, VELYKŲ SAPNAS	106
6. St. Džiugas, PAVASARIO PRIEŠAS	107
7. L. Žitkevičius, VALIO PAVASARIS	108
8. " , SAULUTĖ DEBESĖLIUOS	108
9. N. Butkienė, JONUKO IR KATRYTĖS NUOTYKIAI	110
10. Stp. Zobarskas, KRISTELĖ	113
11. V. Frankienė, KARALAITĖ TEISUTĖ	117
12. V. Čižiūnas, PIKTA NESANTAİKOS SĖKLA	122
13. M. Skučaitė, VELYKOS	124
14. G. Naujokaitis, VELYKOS — DŽIAUGSMO ŠVENTĖ	124
15. A. Bičiūnas, LAIMINGA MANO NELAIMĖ	126
16. UŽDAVINIAI	128
17. NAUJOS KNYGOS	viršelyje

EGLUTĖ — THE LITTLE FIR. Magazine for children. Published monthly, except during July and August, by the Lithuanian Cultural Institute. Office of Publication, Immaculate Conception Convent, R.F.D. 2, Putnam, Conn. Editor: P. Naujokaitis, Brooklyn, N. Y. April, 1954. Vol. 5, No. 4. Subscription: \$3.00 yearly. Outside U.S.A. — \$3.50 yearly. Single Copy 30c. Entered as second-class matter at the post office at Putnam, Conn.

N. Pr. Seserų Spaustuvė, Putnam, Conn.

VELYKŲ VARPAI

PETRAS VAICIŪNAS

Suskambo Velykų varpai sidabriniai —
šviesiau bus krūtinėj, laukuos ir žydrynėj...
Ir Kristus ir žemė, tiek skausmo iškentę,
Mums atneša linksmą pavasario šventę.

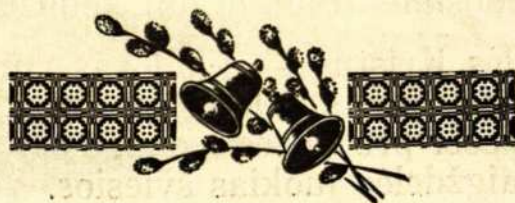
Suskambę Velykų varpai nenutyla.
Širdies aleliuja padangėsna kyla...
Pavasario saulė, pavasario vėjas...
Toks giedras, toks žydras dangus prablaivėjęs!...

Toks artimas širdžiai žaliuojantis šilas!...
Vilioja, kaip duona, žemelė atšilus...
Bus darbo kaip marių, bus džiaugsmo ir vargo...
Aukosim mes prakaitą žemei ir dangui...

Išeisim su plūgais ir, varsną suvarę,
Linksmi atsidusim, kaip vėjai vasariai,
Kad širdį ramina dirvoj vieversėlis,
Kad vasarą varpoms virs pabertas sėlis...

Kad duonos turėsime ne vieną mes kampą...
Kad žemė už darbą mums motina tampa...
Išeisim į lauką, į žaliąją pievą —
Pagerbsime darbą mes žemę ir Dievą...

Skambėkit, Velykų varpai sidabriniai!
Pavasario saulė — širdy ir žydrynėj!...

KĖLĖSI KRISTUS

KOTRYNA GRIGAITYTĖ

Pavasareli, atsibusk
Ir greitai sėsk į valtį:
Pralaužk visur visus ledus
Ir žemėn išsikelki!

Parisk griaustinį pažeme:
Tegu miškai pabunda,
Tegu daigeliai kalasi
Nauji vis kas sekundę!

Visus paukščius sušauki tu
Iš svetimų šalelių:
Tegu ir mes ir jie kartu
Giedosime "Pulkim ant kelių"!...

Kėlės Kristus — Valdovas mūs,
Į mus rankas ištiesęs, —
Šypsosi pro debesis dangus,
Žvaigždelės juokias šviesios.

VELYKŲ AVINĖLIS

NELE MAZALAITĖ

Čia jums papasakosiu pasaką, kurią girdėjau namie, Lietuvoje. Jūs gi žinote, kad ten atsitikdavo gražiausių, nepaprastų dalykų.

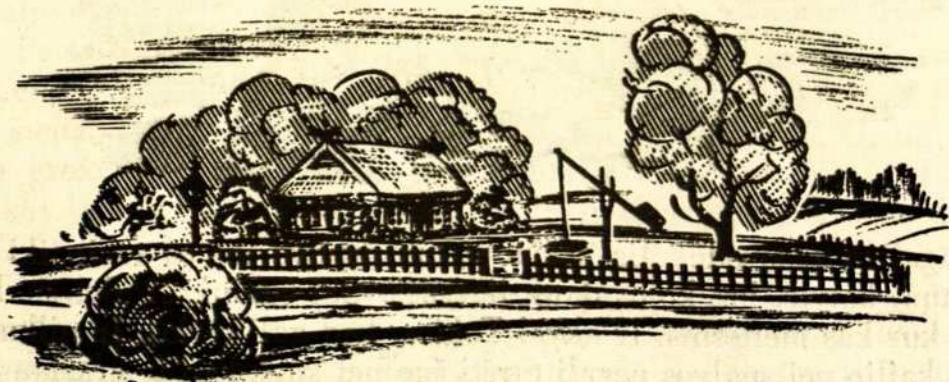
Taigi, prie Ringio upelio, pamiškėje, gyveno neturtingi žmonės. Jie turėjo visiškai mažą sodybėlę: šiek tiek žemės, dvi trobeles, šulinį ir kelis vaismedžius — tai ir viskas.

Bet jiems užteko to: tokie jie buvo geri ir kantrūs žmonės — tėvas ir motina ir septynerių metų berniukas. Jie buvo turėję daugiau vaikų, kokius aštuonis, tačiau jie visi buvo pasimirę, maži ar jau gerokai paūgėję, ir į senatvę šitas vienas buvo pasilikęs. Ir jie labai mylėjo jį: jis turėjo atstoti visus aštuonis tėvų širdyje, užtat tėvas vadino jį Juozapu, kaip suaugusį vaikiną, o motina tikrai meilino Juzyčiu.

Jis ir buvo toks, kaip jį vadino. Jis labai rimtai kalbėjo su tėvu ir prašėsi, kad jį visur imtų prie darbo. Sakysim, kai tėvas taisė tvorą, sūnus paduodavo žiogrį ar kaduginę vytelę surišti. Arba, sėjant, jis gerai mokėjo biržyti, aiškiai vilkdamas koją, kur nukrisdavo paskutinis grūdas. O, jis daug galėjo padėti!

Gi kai pažvelgs į jį motina, mato, kad jis toks mažiukas, toks garbinuotas. Smulkus veidelis, o rankos tokios jau menkos, kad didelio obuolio neapimtų abiem. Tokį gali tikrai paimti ant rankų, nešioti ir myluoti.

Jiems labai buvo gera ir atrodė, jog gražiau nė pas karalių negali būti, kaip jų sodyboje. Trobos stogo galuose sukryžiuoti žirgeliai linksmi muistė savo medines galvas, o pats stogas, vietomis buvo apaugęs pažaliavusiomis samanomis. Bet jokių būdu negalvojai, kad tai iš neturto — ne, atrodė, kad tyčia, dėl gražumo taip buvo. Ir visokie medžiai augo aplinkui pačią trobą: vasarą pro lapus galėjai pamany-

ti, kad ir sienos žalios. O patvoriais, lyg išėję pasivaikščioti, kaip ūkininkai, augo obelys ir slyvos. Ir viena kriaušė.

Antrasis trobesys talpino visokias gėrybes: ir nukirstus javus, ir suvežtą šieną, ir pastogėse džiūvo malkos žiemai. Ir tenai taipgi buvo tvartas kelioms vištoms, karvei ir kiaulei. Ji buvo įsipenėjusi, tingi, vos vos benorėjo kriuksėti ir greitai būtų buvę iš jos skanios šviežienos. Tačiau kažkodėl ji susirgo ir netrukus nusibaigė.

Tikrai, nuostolis buvo žiaurus, tiek laukto maisto nuėjo niekais. Bet, svarbiausia, taip galvojo Juzytis, tvartas buvo tapęs toks jau tuščias ir liūdnas, kad baису ir pro šalį praeitį. Ir tada į jų namus atvyko naujas sutvėrimas.

Nors jiems atrodė, labai gražu ir gera jų sodyboje, bet vistiek neužteko pilnai iš jos pragyventi, užtat tėvas dažnai išeidavo į žmones padirbėti. Jis buvo geras darbininkas, sąžiningas, sumanus, jį mielai kviesdavosi didesni ūkininkai. Ir tą rudens dieną jis buvo išvykęs į gretimą kaimą ir tegrįžo vėlai, sutemus.

Buvo šilta troboje, kai jis atidarė duris. Degė ugnis ir kvepėjo vakarienė, ir sūnus pasitiko jį prie pat durų. Jam labai patikdavo paminti tėvą už rankovės, kai tas nusivilkinėdavo švarką, tai juk palengvindavo darbą. Bet dabar tėvas neskubėjo nusiimti sulyto apdaro, jis stovėjo viduryje aslos ir šypsojosi, ir vaikas neišmanė — kodėl.

Staiga pasigirdo kažikoks balsas. Balselis. Menkas, gailus. Ir iš kur? Iš tėvo švarko užančio!

— Ve, koks, neiškentė nepasiskelbęs, — sako tėvas. — Tai, Juozapai, tau bus darbelio.

Vaikas galvojo, kad tėvas niekuomet neištrauks to daikto, taip lėtai jis sagstėsi, taip gaišo, kad net kvapo berniukui trūko. Bet kas

gi pagaliau pasirodė! Jis nežinojo, jis nebuvo matęs tokio iki šiol. Tarytum katytė, bet kojos daug ilgesnės. Gal šuniukas? Bet snukelis, vaje, kur kas meilesnis. Ir akys! Tokios, kad gali verksti. Ir pilkutytis, tokio kailio nei spalvos negali turėti šuo nei katė, kad ir gražiausi.

— Ėriukas, — nustebusi pasakė motina. — Tai kurgi gavai, negi pakeliui iš laumės atėmei?

Tėvas laikė tarp delnų ėriuką ir pasakojo, kad pas ūkininką, kur dirbo, atsitiko tokios netikėtos krikštynos — atsivedė avis ėriuką. Bet atsitik tu man taip, kaip su ta vargše kiaule, kažkas nelemto, kad avelė nugaišo ir tas našlaitis liko. Ūkininkas buvo nepatenkintas, ne tiek dėl pačios avies, kiek dėl to mažiuko: kur jį čia dabar dėti, kas terliosius su tokiu nieku. Kas jam, avių, kaip karaliaus kareivių — pulkas. Ir šeimininkė pasijuokė — girdi, atiduok žmogui, kur nė vienos neturi, gal jo gera ranka, prisiveis sau avių. — Ir ūkininkas taip ir padarė.

— Taigi, — pasakė motina, — kad nors paršiukas, būtume užsiauginę mėsos. Su tuo tiktai vargelis. Dėl to ir atidavė, kad patys nenorėjo rūpesčio. Kur jį dėti? Juk jį pienu reiks girdyti, ir dar iš bonkutės, kaip vaiką, O jei nuneši į kiaulės tvartą — nušals.

Tėvas tebestovėjo viduryje kambario, su ėriuku rankose, jis buvo susirūpinęs savo neapdairumu. Bet jis pajuto, kad sūnus ima ėriuką iš jo — vaikas turėjo net pasistiebti ant pirštų galų, nes tėvas laikė savo rankas ties krūtine.

O, kai jis paėmė į savo pirštus ėriuką, tokį švelnų, ir jau ėmusį drebėti iš šalčio — ką jis pajuto savo širdyje! Ir dabar ėriukas vėl subliovė, minkštai ir prašančiai.

— Oi, mama, — sušuko Juzytis. — Aš nebegersiu pieno — jam užteks! Aš turiu ir bonkutę. Ir nereikia į tvartą — jis miegos su manim! Ne, ne, niekam neatiduokim! Kaip tau būtų, kad mane vieną kur nors išmestų į šaltį?

Jis kalbėjo taip neramiai, beveik šaukdamas, kad motina išsigando net, ji pasakė ramindama:

— Tai kas čia tau jį atims, augink, augink. Ir tu pats, kaip ėriukas, matai, abu tokie susuktais plaukais. Jeigu jis tik ištvers, toks pipirėlis.

Kaip jis būtų neištvėręs? Jau jam galėjo darytis šilta vien tik nuo bernioko žiūrėjimo ir glostymo. Jis gėrė pieną taip noriai, ir tuo metu jo maža uodegytė taip dailiai viksėdavo, jog buvo aišku, koks jis laimingas.

Paskui jis buvo toks tvirtas, kad jau siurbė putrą, vėliau vandenį ir, žiemos vidurio sulaukęs, jau galėjo užimti kiaulės tvartą ir krumsnoti šieną. Jis jau virto rimtu avinuku, net ragai kalėsi. O, tie ragai, tikra grožybė. Pradžioje buvo tiktai tokios kietos vietelės, net neaišku, kas ten darysis, o paskui vis lindo ir lindo, kaip jaunas diegas, pilkšvi ragučiai.

Ir jis pats buvo pilkas, šviesiai pilkas, ir garbanos taip tankiai klojosi viena prie kitos, kad neatsidžiaugsi. Jau ne tiktai Juzytis, bet ir vyresnieji grožėjosi juo. Ypač, kai išleido jį į kiemą pavasarį.

Pavasaris atlēkē labai ankstybas tais metais, dar tiktai gavēnios pradžia buvo, o jau paukščiai vienas kitas pasirodė, ir žolė kaišiojo nosį patvoriais. Ir taip šilta, kad galėjai lakstyti basas, jeigu ta mama nebūtų tokia baiminga — ne ir ne — sušalsi.

Bet avinėlis negalėjo nušalti kojų, tokios jo tvirtos raginės korpelės ir nepraleido pašalo nei drėgmės. Jis dėsė savo posnagėlės, kaip šokdamas, o galvą kraipė taip puikaudamas, tarsi ieškojo ragams darbo. Bet jis nieko nenorėjo badyti, tai tiktai šiaip sau rodėsi.

— Tai, kad įsivarė, — pasakė tėvas, — apvalutis, šventėms išeitų ir kepsnys neblogas.

— Kad gaila, — sako motina, — toks jau dailus. Tikras Velykų Avinėlis.

— Velykų? — atsisuko Juzytis. — Kas tas toks Velykų Avinėlis?

— Tai seniau, — pasakė motina. — Tai, kai kitą kartą žydai Dievui aukodavo avinėlį, ir tai buvo Velykų metas. — Ji nesakė, kaip buvo aukojama, ji tiktai pridėjo: — Palauk, kai tu mokėsi skaityti, tai pats viską sužinosi.

Bet jis nenustojo galvojęs. Apie tai, kad tėvas kalbėjo, jog iš avinukų išeina kepsnys. Ir apie auką Dievui. Jis galvojo naktį ir sunkiai sapnavo liūdnius sapnus, o rytą pasakė, kai abu tėvai buvo troboje:

— Mes padarykim mūsų pilkutį Velykų Avinėliu.

Tėvai tiktai klausėsi, jie tikrai neišmanė, ką čia sugalvojo tas jų Juozapas.

— Aš manau, pašvėskim Dievui, — pasakė jis, ir tėvai pradėjo maloniai juoktis, o motina tarė:

— Bet tas buvo labai seniai, tokių aukų Dievas dabar nebereikalauja. Dabar reikia tiktai melstis ir atiduoti savo širdį Dievuliui.

Juzytis galvojo dar pusę dienos, o paskui vėl prašneko:

— Bet mes galim Dievuliui dovanoti avinėlį, ar ne? Gerai, kad Jam nereikia, Jis tiktai žinos, kad tai Jo, ir avinėlis pasiliks visada pas mus. Jis visada bus su manim. Ir jo niekas neiškeps. Ir neparduos.

Tėvai susižvelgė tarp savęs, ir jiems pasidarė graudu ir gera, ir jie abu kartu pasakė:

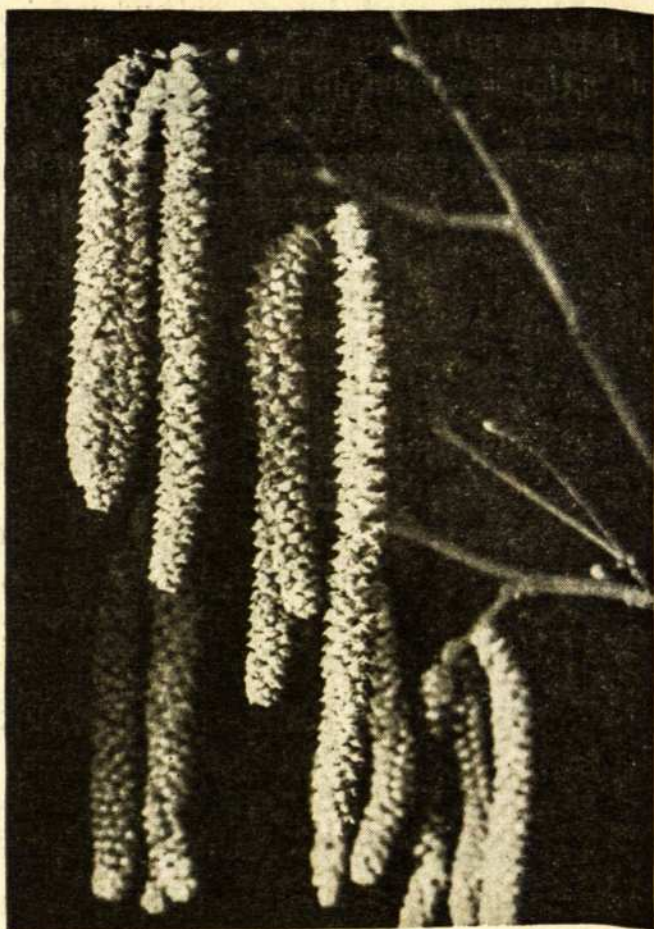
— Gerai.

— O! — sušuko berniukas, — tai Velykų rytą mes paaukosim. Mes pasakysim Dievuliui maldoje, kad atiduodam Jam ir širdį ir avinėlį. Bet, kad jis visada bus pas mus.

— Gerai, — pakartojo abu tėvai. Ir jie buvo laimingi dėl savo sūnaus.

O, kaip tas laikas ėjo pamažu iki Velykų! Reikėjo, kad jos ateitų greitai, ir auka būtų atlikta — po to jau nieko blogo negalėjo iš-

tikti avinėlio. Tačiau buvo tiktai pusiaugavėnis. Tą dieną motina pasėjo avižų į medinę mažą dėželę ir abu su Juzyčiu nuėjo pripjauti dailių beržo šakelių. Taip buvo kasmet šitokią dieną. Beržai išsprogdavo Velykų dienai, ir avižos sužaliuodavo, kaip laukuose savo mažoje dėžutėje. O į jas buvo padedamas molinis avinėlis su vėliavute, tai buvo Velykų ženklas, ir viskas stovėjo ant švenčių stalo tarp margučių ir skanių pyragų. O stalas buvo padengiamas balta lino staltiese, ir apkaišytas bruknėmis, kurios per žiemą žaliuodavo.

— Gaila, kad tavo pilkutis toks didelis, ir netilptų į avižas, — pasakė motina, tačiau Juzytis nebuvo susirūpinęs dėl to: vistiek, pilkutis yra svarbesnis, ir jis gali būti pašvestas be avižų.

Bet kitą rytą jie sužinojo, kad avinėlis nebus pašvestas. Baisu pasakyti, kas buvo atsitikę naktį. Jie neturėjo šuns, ir niekas nebuvo perspėjęs, kad tvarte buvo įlindęs toks nedoras žmogus, kaip pats ne-labasis. Jis papjovė pilkutį, čia pat vietoje, jis net nunērė kailį, ir galvos nepasiēmė, matyt, kad būtų patogiau paslėpti mėsą.

Labai nyku buvo mažoje sodyboje pamiškėje, prie Ringio upelio. Tą dieną niekas nekalbėjo daug, o Juzytis raudėjo pasikukčiodamas. Pailsėdavo ir vėl raudėjo. Jis buvo girdėjęs, kad iš skausmo žmogui kartais širdis plyšta, ir jis galvojo, jog taip atsitiks su juo. Bet juk dar buvo vistiek.

Rytojaus dieną tėvas paēmė ir ištempė ant kailmaučio pilkio kailiuką, o Juzyčiui padavė ragelius. Jis nešiojosi juos užantyje, kaip matė tėvą atnešus mažąjį ėriuką. Bet paskui jis sugalvojo, jog bus didesnė meilė, jeigu pakas juos po kriaušę ir kasdien juos aplankys, kaip buvo girdėjęs žmones lankant kapines.

BŪSIMIEJI DIDIEJI

ZIG. GAVELIS

Jau nutirpo baltas sniegas,
Ir žolelė kalas.
Prie upelio susibėgo
Algis, Rimas, Dalius.

Algis stato malūnėlį
Prie medinio tilto,
Pasikvies jis katinėlį —
Mals jie baltus miltus.

Rimas moko plaukti lentą,
Vandenį panėręs:
Statys laivą per Atlantą,
Kai bus inžinierius.

Dalius karius komanduoja
Aikštėje surinkęs,
Liepia žengti jiems į koją —
Bus jis karininkas.

Rimo laivas Algio miltus
Gabens per Atlantą,
Kai Daliuko išmokinti
Kariai lips į krantą.

Taip, jis lankė ragelių kapą, tai buvo toks liūdnas užsiėmimas, bet vistiek tai buvo tikslas. Šiaip gi jam buvo taip nyku, kad jis nebenorėjo valgyti nei žaisti, ir tėvai kalbėjo tarpusavyje, susirūpinę, kad vaikas ėmė nykti, kaip ligos pagautas. Ach, tu, Viešpatie, kad bent tas jiems išliktų! Jie galvojo ir krintosi, ir jiems nebuvo linksma laukti Velykų, nors jos buvo šiltos ir skaidrios ir jau čia pat.

Avižos jau sodriai žaliavo, ir beržai prasiskleidė visoje grožybėje moliniame sąsotyje ant lango. Atrodo, dar kiek ir žirginėlius jie pradės leisti.

— Matai, — sako motina Juzyčiui, — matai, kaip gražu. O avizose avinėlis stačiai paskendęs, kaip miške.

— Koks jis avinėlis, — pasakė Juzytis, — molinukas ir tiek. Oi, oi! Jeigu būtų pilkutis! — Ir staiga jis susigalvojo: — O gal Dievulis užsirūstino, kad norėjau Jam dovanoti ir vistiek sau norėjau palikti? Gal dėlto taip atsitiko?

— Negalvok, — sako motina susigraudenusi, — Dievulis gi žinojo, kad tu iš visos širdies norėjai Jam skirti. Jis tave būtų laikęs savo avinėlio piemenuku. Tai ne dėl to.

Gal ne dėl to, galvojo jis eidamas lankyti ragelių kapo. Juk jeigu Dievulis tikrai būtų norėjęs sau vienam avinėlio — tai.... Jis sustojo, pasigalvojo, nurijo seilę ir nutarė: — Dievuliui jis būtų atidavęs. Tikrai.

Kaip čia keistai užaugo žolė, stebisi jis — ji yra iškilusi taip aukštai, rodos, kas iš žemės ją stumia. Jis pasilenkė ir paskui visai atsisėdo, nes buvo dar labiau nustebintas: tikrai žolę kėlė. Iš jos kyšojo pilki ragučiai. Jis, tur būt, labai negiliai pakasė juos, jis tada negalėjo matyti gerai, nes akys buvo užvertos, ir dar ant žemės biro ašaros. Bet dabar jis negalėjo jų dar kartą užkasti, būtų reikėję sulamdyti žolę. Tegu jie čia sau kyšo, jeigu nori, gal ir jie auga, kaip žolė? Juk yra pavasaris.

Kitą dieną buvo Didysis Šeštadienis, ir jie su tėvu keliavo į bažnyčią parsinešti šventos ugnies. Jie pridegė kempynę ir su ja grįžę įpūtė ugnelę ugniakure. Ir į visus švento vandens indelius, prie durų ir prie lovų, įpilstė atnešto Velykų vandens.

Staiga jam atėjo mintis. Jis pasiėmė bonką su likusiu vandeniu ir tylomis išėjo iš trobos. Jis turėjo palaistyti trupučiu to švento vandens ragelius, kaip tėtė šlakstė trobesius ir laukus — juk čia buvo jo turtas. Jis skubėjo greitai atlikti tai, bet bėgdamas namo dar atsisuko, jam pasirodė, kad rageliai dar labiau išdygo. Ir jis net nusišypsojo.

Kitą gi rytą, Velykose, jie labai anksti, auštant visi trys keliavo į bažnyčią, Prisikėlimą. Šiais metais jis ypatingai stengėsi melstis, nes nebuvo daugiau nieko ką paaukoti Dievuliui, kaip tiktai maldą ir savo širdį. Ir jis jautėsi truputį išlyginęs savo skolą.

Manau, kad jūs jau žinote, kaip pasibaigė pasaka? Aišku! Juk tai dėjosi namie, Lietuvoje, kur vyko nuostabūs, nepaprasti dalykai. Ir tai buvo labai seniai. — Kai Juzytis grįžęs nuėjo aplankyti savo pilkio ragelių — jie buvo visai išlindę. Kur ten rageliai, visas snukutis. Ir koks dailus! Ir jis pešiojo jauną žalią žolelę.

Ir jam čia tebestovint, išsižiojus iš nuostabos ir džiaugsmo, vis daugiau ir daugiau augo visas avinėlis. Visai šviesiai pilkas, beveik baltas, lygiai, kaip debesėliai danguje.

Jis dar negalējo pajudēti, jo kojas, atrodē, buvo dar ļaugsios žemēje, kaip ir avinēlio. Ir tiktai, kai avinēlis vienā po kitos ištraukē visas keturias posnagēles ir atšoko pas Juzytj, jis sušuko per visā sodybā:

— Mama, tēte! Ateikit! Dievulis atsiuntē man ganyti savo Velykū Avinēlj.

VELYKŲ SAPNAS

Danutēs mamytē buvo mirusi. Mergaitē laukē pirmujū Velykū našlaitēle. Kitais metais margučius ji margindavo kartu su mamyte. Jie būdavo labai gražūs.

Šiais metais Danutē margino pati viena. Nesisekē mergaitei: tai kiaušinis bemarginant suduždavo, tai raštai išeidavo kreivi. Nepatenkinta savo darbu ir nusiminusi ji nuėjo gulti.

Ji sapnavo zuikučius ir Velykū Bobutę, kurie buvo labai geri ir jai atvežē gražių margučių.

Danutē nubudo linksma. Ir iš tikrųjų prie jos lovelēs buvo graži pintinė, pilna nuostabiai gražių margučių. Matyt, tikrai zuikučių čia buvo naktj būta.

Po pietų atvažiavo Danutēs teta ir atvežē dar daugiau margučių. Mergaitei buvo linksma ir smagu. Ji visai užmiršo, kad jai nesisekē šiemet margučius marginti.

A. Kalvelis

PAVASARIO PRIEŠAS

STASYS DŽIUGAS

*Beria spindulius saulutė
Į žemele, o Šiaurys
Dangstos skrybėle, kiek gali,
Tartum cirko juokdarys.*

*Pirmas vyturys — jam priešas:
Kam pragydo virš laukų?
Į narvelį tuoj uždarė
Nuo artojų ir vaikų...*

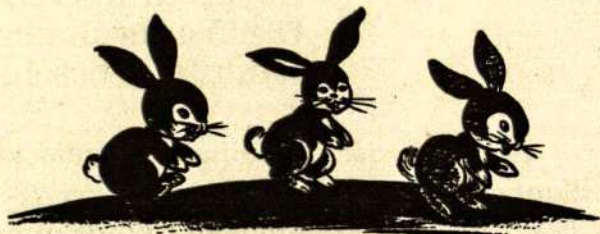
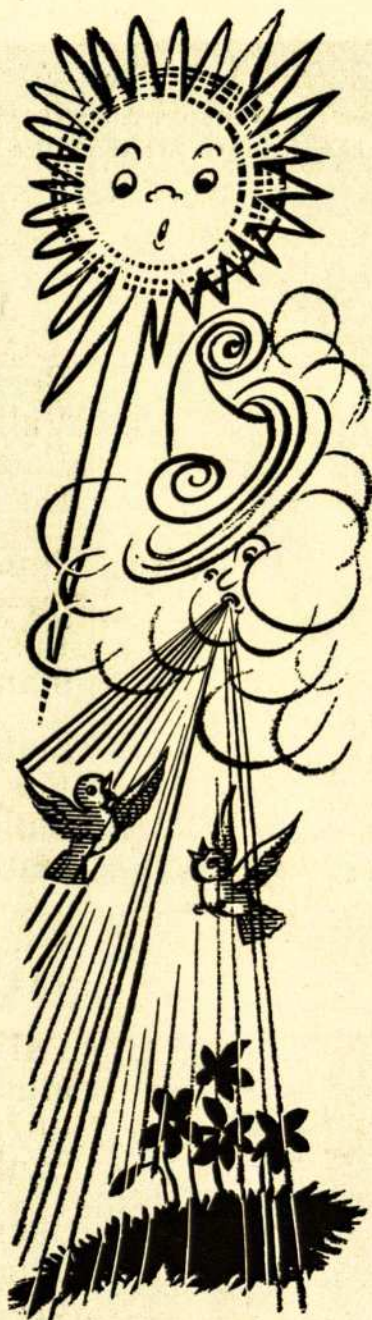
*Netikėtai palei mišką
Randa žydint žibutes:
— Iš kur jūs? — O jos maldauja:
Bijome, Šiaury, tavęs!*

*Bet pavasaris supykęs
Čiupo kibirą vandens:
Taip išmaudė, prialsino,
Kad tikrai jis negyvens.*

*Kai Šiaurys visai sunyko,
Tuoį kiškučiai du, po tris,
Stryksi, džiaugiasi, nes jų
Niekas gaudyt neišdrįs.*

*Ir prie upės daugelį džiaugsmo:
Renkasi vaikų būriai.
Klega upeliukas mažas,
O aplink jie — kaip drugiai.*

*Matome: už groty liūdnas,
Toks suvargęs kalinys —
Tai pavasarėlio priešas,
Amžinai rūstus Šiaurys.*

VALIO PAVASARIS

Beržai, žilvičiai ūžia šlama:
Valio pavasaris, valio!
Padangėj paukščiai gieda gamą:
Do re mi fa sol la si do!

Jau nebešoksime suktinio
Su sniegulių baltais pulkais!
Pasveikint žiedo pirmutinio
Šiandieną skubame laukais!

Sudiev, žiemužė baltaveide,
Pas mus viešėjus taip mielai!
Siūbuoja, šlama, skamba, aidi
Jau visos lankos ir šilai!

SAULUTĖ DEBESĖLIUOS

Vai nebežvengia bėri žirgeliai
Marguos padubysėliuos...
Lūžta dalgeliai, pūsta rugeliai...
Saulutė debesėliuos.

Skambėk, dainužė, minėk laimužę
Marelių gintarėliuos!
Vėjelis kaukia, marelės ūžia...
Saulutė debesėliuos.

Širdis nerimsta svečioj šalelėj
Ir skęsta ilgesėliuos.
O mūsų broliams — dygūs keleliai,
Saulutė debesėliuos...

Abu eilėraščiai paimti iš naujosios Leonardo Žitkevičiaus knygos "Saulutė debesėliuos", laimėjusios 1953 metų Lietuvių Rašytojų Draugijos skiriamą jaunimo literatūros premiją.

JONUKO IR KATRYTĖS

N. BUTKIENĖ

Nuotykiai

Jau ir Velykos.

Prisiminus lietuvišką velykinį stalą, mama nutarė ir šiais metais pradžiuginti savo šeimą naminiais kepsniais.

Katrytė paprašė ir jai duoti truputį tešlos.

— Noriu padaryti ir iškepti velykinį kiškiuką, — paaiškino ji mamai.

— Tik ar sugebėsi? — paklausė mama.

— Sugebėsiu, mamyte, sugebėsiu, — karštai tvirtino Katrytė.

— Gerai, pamėgink.

— Tuo metu į virtuvę įlėkė iš gatvės bežaidžias Jonukas.

— Ką tu čia darai, Katryte? — paklausė jis sesutę.

— Aš noriu padaryti iš tešlos kiškiuką.

— Mamyte, duok ir man tešlos, — kreipėsi Jonukas į mamą: — ir aš kepsiu kiškiuką.

— Tik man visą tešlą sugadinsite, ir taip jos nedaug padariau. Tu, Jonuk, geriau padaryk kiškiuką iš molio: toks kiškiukas liks tau ilgam laikui, o keptą turėsi greit suvalgyti.

— Gerai, mamyte.

Ir jis išdidžiai pasakė Katrytei:

— Mano kiškiukas bus amžinas, o tavo, Katryte, tik vienai dienai!

Ir Jonukas išlėkė iš virtuvės į kambarį.

— Tik tu, Jonuk, nepripurvink kambario su savo moliu: jau šventėms išvaliau, — suriko jam mama.

— Nebijok, mamyte.

Katrytei nepavyko padaryti kiškiukas iš tešlos. Be to, ji norėjo pasižiūrėti, kaip dirba Jonukas, tai ji grąžino motinai tešlą ir pasakė:

— Ir aš noriu amžino kiškiuko.

— Gerai sugalvojai, eik, padėk Jonukui.

Bet ir Jonukui darbas nesisekė: sunku būtų pasakyti, į ką buvo panašus jo nulipdytas kiškiukas.

— Tik Dievulėlis moka tverti gražius gyvulėlius, — nusprendė Katrytė: — Ir mano tešlinis kiškiukas neišėjo.

— Bet mes negalime likti be kiškiuko, — nusiminė Jonukas.

— Gerai būtų gyvą sugauti, — pasvajavo Katrytė.

— Kur gi sugausi?
 — Gal, Jonuk, mes galėtume pasiskolinti šventėms pas kaimyną?
 — Bet jis neturi kiškių.
 — Kaip gi neturi? Jis jų nemaža augina.
 — Tai ne kiškiukai, bet triušiai.
 — Bet jie labai panašūs į tuos kiškiukus, kurie parduodami krautuvėse.

— Neblogas sumanymas, — sutiko Jonukas: — Ot tėveliai nušėks, kai mes jiems ant stalo pasodinsime gyvą kiškiuką.

— Žinai, — užsisvajėjo ir Katrytė: — Mes sudėsime margučius į pintinę, o ant jų pasodinsime gyvą kiškiuką.

— Mes paduosime tėveliams pintinę, pridengtą skarele, — tęsė svajonę Jonukas.

— Tėvelis pakelia skarą, kiškiukas iššoksta:

— Tėveliai išsigąsta.

— O paskui abu iš džiaugsmo juokiasi.

— Bet ar paskolins mums kaimynas triušiai?

— Bėkime paklausti.

Su kaimynu kalba buvo trumpa. Jis, išgirdęs apie vaikų sumanymą, meiliai nusišypsojo ir pasakė:

— Aš jums neskolinsiu, bet dovanosiu triušiai Velykoms.

— Ačiū. Ačiū! — pašoko vaikai plodami delnais.

— Dabar einam pasirinkti, — pasiūlė kaimynas.

Vaikai pasirinko tokį triušiai, kuris, jų manymu, labiausiai buvo panašus į kiškiuką, išstatytą didelės žaislų krautuvės lange.

— Tik Velykų rytą ateikite jį pasiimti:

— Ateisim, būtinai ateisim.

Susitvarkę su kiškiuku, vaikai pradėjo galvoti apie margučius ir pintinė. Pintinę jie surado užsilikusią nuo kalėdinių dovanų, o kiaušinius ir dažus — pas mamą.

Kai jie prašė kiaušinių, mama paklausė:

— Kur gi jūsų molinis kiškiukas?

— Rytoj pamatysi, — paslaptinai pasakė Katrytė.

— Tai bus tau ir tėveliui staigmena, — reikšmingai pridėjo Jonukas.

— Nekantriai jos lauksime.

— Bet tu, mamyte, nežiūrėk, kaip mes dažysime kiaušinius, nes juos norime ypatingai nudažyti.

— Aš jų dar neviriau, — perspėjo mama.

— Tu nesirūpink, mes patys viską padarysim, kaip vaikų laikraščiai mus moko.

Bet skubėdami nudažyti kiaušinius pagal laikraščių nurodymus — kol dar tėvelis nesugrįžo namo, ir kad nematytų mama, — vaikai visai užmiršo išvirti kiaušinius.

Dažymas jiems pavyko: buvo labai dailūs margučiai.

— Ot džiaugsis tėveliai, — sušuko Katrytė.

— Tik neparodykim šiandien, o paslėpkime iki rytojaus, — nusprendė Jonukas.

— Bet kur?

Sutarė margučius sudėti į pintinę, o pintinę pastatyti po Jonuko lova, pridengtus skepetaite...

Velykų rytą mama pakvietė visus prie stalo, o vaikams dar pasakė:

— Vaikučiai, neužmirškite atsinešti savo margučius.

Jonukas ir Katrytė nubėgo pas kaimyną atsiimti triušiuką, o kartu ir pasveikinti jį šventėse.

Suvyniotas į skarą triušiuukas patamsy laikėsi ramiai. Vaikai patupdė jį į pintinę su margučiais ir su visa staigmena prisiartino prie tėvelių. Abu kartu sušuko:

— Sveikiname su šventomis Velykomis!

Tėvas paėmė iš jų rankų pintinę ir, pastatęs ant stalo, išvyniojo iš skepetaitės. Nustebę tėveliai tik pratarė: O! o!

Tuo metu triušiuukas, pamatęs šviesą, šoko iš pintinės ir ją apvertė. Nuriedėjo ant grindų ir gražūs margučiai. O kad buvo neišvirti, jie visai sudužo. Vaikai labai nusiminė. Bet mama juos nuramino ir apdovanojo jos pačios gražiai išmargintais margučiais.

Tęsinys

Kristelei prasidėjo laukimo dienos. Pasilikusi viena namuos, kada motina ir seserys išeidavo į laukus, ji nuolat žiūrėdavo į toluoje mėlynuojančius kalnus, kuriuose, kaip sakė daktaras Karlas, gyveno kalnų karalius. Kažin, mąstė ji, ar jis gavo mano laišką? Ar jis parašys atsakymą? Ir ar pasakys Minkai, kad aš jos laukiu sugrįžtant? O gal daktaras bus pamiršęs laišką kišenėje ir ligi šiai dienai neišsiuntęs? Bet jis gi turi labai gerą atmintį, jis nieko neužmiršta.

Kiekvieną kartą, kada laiškanešys praeidavo pro šalį, ji pašokdavo ant kojų ir, prisivijusi, klausdavo:

— Ar man nieko neturit?

— Vis dar ne, — atsakydavo šypsodamasis laiškanešys, kuris gerai žinojo, ko Kristelė laukia. — Nelengva mūsų paštui susisiekti su kalnų karaliaus paštu. Mūsų lėktuvų jis nė iš tolo neprisileidžia, taigi laišką pasiuntėm su karveliu. Parišom po sparnu ir išleidom. Pats mačiau, kaip jis pakilo, apsuko ratu aplink bažnyčios bokštą ir nuskrido tiesiai į kalnus. Jau kelios dienos, kaip laukiam jo sugrįžtant, bet vis nesulaukiam. Turbūt, karalius dar nespėjo atsakymo parašyti. Palaukėk dar kelias dienas.

Tai taręs, senukas laiškanešys kilsterėdavo kepurę ir, vartydamas rankose laiškus, nusileisdavo keliuku į pakalnę.

Vieną pavakari, kada ponias Mossauer ir visos jos dukterys ruošėsi po kiemą, o Kristelė, atsisėdusi ant žolės, pynė skudurinei lėlei kasas, pasirodė daktaras, o su juo ir senukas laiškanešys. Jie abudu ėjo vienplaukiai, nes diena buvo karšta, ir tik labai ramus vėjelis krutino daktaro Karlo barzdos plaukus. Pamatę Kristelę, jie abu garsiai sušuko:

— Ei, mergele, kaip tu begyvuoji?

Išgirdusi jų balsą, Kristelė pakėlė akis, nubraukė kaire ranka nuo kaktos plaukų sruogą ir pirmiausia pažvelgė į daktarą Karlą. Jis ėjo dideliais žingsniais, atlapa krūtine, jo veidas buvo išraudęs, o šypsena tokia pagaunanti, kad mergaičiukė pašoko nuo žolės ir ėmė bėgti į jo pusę. Pusiaukelėje sustojo. Daktaro kišenėje kyšojo didžiulis vokas, o laiškanešys, abiem rankom apkabinęs, nešė kažkokį siuntinį. Kristelės širdis pradėjo smarkiau plakti.

— Tai štai ir sulaukēm, — pasakē laiškanešys. — Karvelis sugrižo iš kalnų karaliaus rūmų ne tuščiomis.

— Mai! — sušuko Kristelės motina, mesdama į šalį šluotą ir imdama šluostytis rankas į priejuostę.

— Karvelis sugrižo ne tuščiomis! — sušuko Kristelės seserys, ir visos apstojo daktarą ir laiškanešį.

— Gal užeitumėt, kur vėsiau, — pasiūlė ponio Mossauer:

— Eikim ten po obelimis, kur saulė nepasiekia, — pasakė daktaras, nosine nusišluostydamas prakaitą.

Netrukus visi susėdo ant minkštos, kvapnios žolės. Daktaras atsisėdo viduryj, šalia jo — laiškanešys, o ratu — Kristelės motina su dukterimis. Prie pat daktaro Karlo kojų atsitūpė Kristelė, visa degdama iš nekantrumo. Jos judrios akys nuolat žvilgčiojo tai į daktaro kišenėje esantį laišką, tai į paštininko ryšulį, kuris, kaip jai atrodė, kada ne kada pasijudindavo.

Daktaras nusiėmė akinius, patrynė nosine, kad nebeliktų nė dulkelės, vėl užsidėjo ant nosies, paskui išsiėmė voką, pamažėl atplėšė, ir tada prieš visų akis sublizgėjo nepaprasto gražumo paveikslas.

— Kalnų karalius atsiuntė savo fotografiją, — pasakė daktaras Karlas.

Aplinkui apsėdusių mergaičių ir pačios ponios Mossauer kaklai ištyso: visos jos norėjo pamatyti, kaip atrodo tasai karalius, kuris važinėja sidabrinėmis rogutėmis po baltąsias augštas. Bet daktaras Karlas pirmiausia parodė paveikslą Kristelei.

— Jis tau parašė, tai tu pirmiausia ir pasižiūrėk, — kalbėjo jis.

Kristelė abiem rankom paėmė paveikslą ir net sudrebėjo iš džiaugsmo. Čia buvo daug žvaigždučių, daug sniego, dideli kalnai, ant tų kalnų stovėjo rūmai su daugybe augštų ir žemų bokštų. Pačiam viduryje sėdėjo žilas senis su karūna ant galvos. Jo apsiaustas atrodė iš šilko ir aukso, kurio pakraščiai apsiūti balto ermino kailiukais. Dar nespėjus Kristelei gerai įsižiūrėti, vyresnioji sesuo ištraukė

paveikslą iš rankų, paskui kita, kol galų gale motina atėmė iš jų ir sušukusi iš nustebimo „mai!“, vėl jį gražino daktarui.

— Mai, kaip gražu! — kartojo seserys. — Kur jūs ir gavot tokią gražią atvirutę?

— Kalnų karalius atsiuntė, — piktokai atkirto daktaras. — Ar gi negirdėjot, ką sakiau?

Seserys susižiūrėjo viena į kitą ir iškaitusios nutilo. Bet Kristelė, išplėtusi didžiules akis, nekantriai laukė, ką daugiau papasakos daktaras Karlas.

— O dabar paskaitysiu, ką Jo Didenybė Kalnų karalius rašo. O rašo jis štai ką:

“Mieloji Kristele, aš labai apsidžiaugiau gavęs tavo laišką. Tik negalėjau tuoj atsakyti, nes buvau labai užimtas. Tu gal manai, kad mes, karaliai, tik dykinėjame ir nieko neveikiame. Ir mes turim daug darbo. Kol aš apžiūriu, kas dedasi kalnuose, kol patikrinu, ar visos mano katės turi pakankamai šokoladinių pelyčių, tai ir vakaras ateina. O paskui reikia išsimaudyti, išsivalyti dantis, tvarkingai sustatyt kurpes ir sukabinti drabužius, kad anksti rytą pabudus, nereikėtų lakstyt po visus kambarius ir jėškoti, kur kas padėta, tai žiūrėk, jau pats laikas ir gulti. O čia dar koks generolas ar ministras įeis su svarbiais valstybiniais reikalais. Žodžiu, pati gali suprasti, kad anksčiau tau negalėjau parašyti. Bet dabar jau rašau, nes nenoriu, kad karvelis grįžtų į slėnį su tuščiu snapu. Geriau jau tegu jis tau laišką nuneša.

Labai man nepatiko, kad tu įmetei Minką į tarpekį. Taip nereikia daryt, nors ir kažkaip supykus būtum. Pati dabar įsitikinau, kaip tenka gailėtis paskui. Bet Minka ant tavęs nebepyksta. Jai taip čia patinka, kad nė nebegalvoja grįžti pas tave į slėnį. Bet ji taip pat nori, kad ir tu būtum linksma. Taigi aš siunčiu tau jos broliuką. Tu gal nė nežinotai, kad ji turėjo broliuką. Jis jau seniai užaugo mano rūmuose, dabar tegu pagyvens pas tave. Gerai prižiūrėk jį, nenukamuok per daug bežaisdama su juo, kad nesusirgtų. Tai tam kartui ir bus viskas. Auk sveika ir laiminga! Ir neužmirš dažnai pasižiūrėt į kalnus. Kalnų Karalius.”

Baigus daktarui skaityti laišką, laiškanešys išskėtė rankas. Juodas, linksmas kačiukas nušoko nuo jo kelių ir visaip kratydamasis, stengėsi numesti nuo galvos skepetą, kuria jis buvo apgaubtas.

— Mai! — Kristelė suplojo abiem rankom. Ir kai kačiukas, truputį išsigandęs, jau norėjo sprukti į šalį, Kristelė nutvėrė jį abiem rankom ir priglaudė prie skruosto.

— Saugokis, kad neįdrėkstų, — pasakė Kristelės motina.

— Tai geras kačiukas, nesidrasko, — padrąsino laiškanešys. —

Tik nereikia labai spausti.

— O koks jo vardas? — paklausė vyresnioji Kristelės sesuo.

— Žvaigždikis, — atsakė daktaras.

— Žvaigždikis? — pakartojo antroji Kristelės sesuo. — koks keistas vardas!

— Prie žvaigždžių išaugo, tai ir vadinasi žvaigždikis, — paaiškino laiškanešys.

* * *

Tą naktį Kristelė miegojo šypsodamasi. Šalia jos murkė Žvaigždikis, tarpais pramerkdamas akutes, tarpais vėl užsimerkdamas, kol pagaliau pasikišo po savim kojas, padėjo ant jų galvą ir pats visai užsnūdo. Ponia Mossauer laiminga žiūrėjo į miegančius sutvėrimėlius, jausdama palengvėjimą širdyje ir įsitikinus, kad dabar mergaičiukė vėl atgis, kaip atgyja po lietaus žolelytė, ar prasiskleidžia kalnų rožės, kurių pilna Tyrolio pakalnėse. Ji pažvelgė pro langą. Mažytės žvaigždutės degė kalnuose, nelyginant žiburėliai, sustatyti ant snieguotų viršūnių. Ilgai ji žiūrėjo į tas švieses, paskui nusišypsojo, paglostė Kristelės veidą, pakuteno Žvaigždikio ausį ir eidama tolyn, sukuždėjo:

— Geras, mielas daktaras Karlas. Kad jam Dievas duotų sveikatos!

Pabaiga

"EGLUTĖS" REDAKTORIUS ko-vo 20 dieną lankėsi Maironio Šeštadieninėje mokykloje Brooklyne ir turėjo pasikalbėjimą klasėse su mokiniiais. Susidomėjimas "Eglute" labai didelis. Labiausiai mėgstamos yra pasakos. Šiais metais labiausiai patikę dalykai yra "Kristelė" ir "Karalaitė Teisutė". Norima legendų iš Lietuvos istorijos ir iš partizanų gyvenimo.

MISLIŲ ATSAKYMAI

1 Mokykloje rašomoji lenta, 2 sušlampa, 3 kepurė su ausimis, 4 kiaušinis, 5 paukščių lizdas, 6 žirklės, 7 laiškas, 8 žuvis, 9 kai mezga.

* * *

Neužmirškime, kad jau išėjo nauji ATEITIES, MŪSŲ VYTIES, MARGUČIO, TĖVIŠKĖLĖS, LAIŠKŲ LIETUVIAMS, ŠV. PRANCIŠKAUS VARPELIO numeriai.

KARALAITĖ

Teisutė

VANDA FRANKIENĖ

Keturių veiksmų pasaka vaikų teatrui

III VEIKSMAS

Pirmojo veiksmo miško vaizdas, tik ne žiemą, o vasarą. Atidarius uždanga, girdėti už scenos balsai, paskui įeina Danutė su kiškeliu ir nykštukais.

BALSAI: Paslėpkim čia greitąjį vežimėlį, nes norime dar pabūti su tavim, Danute. Gerai, dar pasikalbėsime, pabūsime miške. Na, štai jau gerai vežimėlis paslėptas. Einam į aikštelę. Einam! (Įeina Danutė su kiškiu ir nykštukais).

DANUTĖ: Susėskim čia, po eglele.

VISI: Gerai, gerai! Sėskim! (Susėda).

I NYKŠTUKAS: Toli mus atlydėjai, Danute, ar nebijosi viena sugrįžti?

DANUTĖ: O, ne!! Aš mėgstu šį miškelį — ir visus jo kelelius pažįstu.

KIŠKIS: Man labai nerami širdis, Danute: kaip tu gyvensi savo mylimoj gimtinėj, kad tavęs taip nekenčia pamotė ir Barbutė?

II NYKŠTUKAS: Ak, kaip supyko pamotė, kai pamatė, kad sugrįžai. Ji galvojo, kad tave jau seniai vilkai sudraskė; o čia Danutė parvažiavo, kaip tikra karalaitė!

I NYKŠTUKAS: Pamotė pikta, bet Barbutė dar piktesnė!

KIŠKIS: Kaip žvėriukas puolė Barbė ir viską atėmė iš tavęs. Tačiau nieko nelaimėjo. Čia jau mūsų Karalaitės nuopelnas — ji užbūrė drabužius ir dovanėles: kas tinka Danutei, niekad netiks negerai Barbutei.

II NYKŠTUKAS: Tai buvo smagu, kad niekas Barbei netiko, ir turėjo vėl viską atiduoti!

KIŠKIS: O kaip baisu buvo, kai Barbė iš pykčio sau nuo galvos plaukus rovė, keikėsi, rėkė ir staugė baisiau už piktąjį vilką. Ak, kaip gyvensi su jomis, Danute, — kaip?

I NYKŠTUKAS: Grįžkim atgal, Danute, į Pasakų — laimės šalį! Čia tave nuskriaus ir pamotė, ir Barbutė.

DANUTĖ: Nebijokit: nusibos joms pykti, ir aprims, bet... ššš..., paklauskit!... Rodos, kažkas ateina...

NYKŠTUKAI: Čia vėjelis su medžių lapeliais žaidžia.

KIŠKIS: Man įdomu: kam tave klausinėjo pamotė, kurioj vietoj miške sėdėjai, kai Teisutė Karalaitė tave surado. Viską, viską išklausinėjo, o paskui ėmė rėkti, kad Barbutė gaus dar gražesnių dovanų ir pati taps karalaitė.

DANUTĖ: Ir aš nežinau... Na, bet, mano geručiai, jau reikės man namo eiti!... Bet tikrai kažkas ateina! Girdžiu balsus!

VISI: Slėpkimės, slėpkimės! (*Išsislapsto. Įeina pamotė su Barbute*).

PAMOTĖ: Ilgai ieškojom, bet dabar tikrai suradom. Čia, čia ir bus toji Danutės aikštelė. Štai ir eglė; va, ir kelmelis kitoje pusėje, — kaip tik taip, kaip Danutė nupasakojo. Sėsk — va čia, balandėle, po ta eglele, ir tikrai laimę rasi.

BARBUTĖ: O ką aš čia veiksiu? Aš tingiu čia sėdėti.

PAMOTĖ: Mano Barbele, mano širdele, — juk matei, ką ta biaurybė Danutė parsivežė — net akys apraibo nuo tų grožybių. Gi tu, mano angelėli, gausi dar daugiau ir tapsi tikra karalaitė. Tik kai pamatysi karalaitę — verk ir raudok: kad esi našlaitė, nelaiminga, alkana, apleista.

BARBUTĖ: Jau verksiu, tai verksiu. Bet aš norėsiu valgyti! Ir man čia kieta sėdėti...

PAMOTĖ: Štai tau pilna pintinėle visokių gardumynų — tik valgyk! O čia, va, pūkų pagalvėlė! Atsisėsk, mano mažyte auksuolėle, bus minkšta, patogų, ir lauk karalaitės. Nebijok — aš čia netoliese vaikščiosiu. Kai tapsi karalaitė, tuoj mane pasišauk!

BARBUTĖ: Gerai, mama. Tik kai būsiu karalaitė — niekas nesipainios man po kojomis: ir tikrąją karalaitę išvarysiu, ir tą auksinį vežimėlį pasiimsiu, ir tuos ilgabarzdžius senius ir kiškį išvysiu!... Man nereikia tų biaurybių! Ir Danutei oi bus tada!...

PAMOTĖ: Gerai, gerai, širdele, tik tapk karalaitė. Na, jau aš einu. Nebijok nieko — aš būsiu netoli. (*Išeina*).

BARBUTĖ: Bus puiki iš manęs karalaitė! Tik sėdėti tai baisiai tingiu. Pavargsiu. Be reikalo čia mane mama atvedė. Reikėjo iš Danutės viską atimti ir man atiduoti. Tai kas kad netiko. Kam reikia tai pajuodėlei tokių gražių drabuželių. Aš esu graži, gera — man tik reikia puikių parėdų — ir būčiau tikra karalaitė!... Bet kas toj auksinėj dėžėj yra? Kai Danutė išlydėjo tas baidykles, bandžiau ją pasiimti, bet sunki be galo — iš vietos nepakėliau! Ir draskiau, ir plaktuku kaliau, ir daužiau — neatsidaro! Et, palikau kol kas ramybėje. Kai tapsiu karalaitė, oi gaus lazdų Danė nuo manęs ir turės man dėžę atidaryti!... Na, bet išsiimsiu pyragėlį, pavalgysiu. Turiu dar sūrio ir baltos duonos pilną pintinėle. O kai prisivalgysiu, tai pradėsiu verkti ir raudoti. Taip, rodos, ir Danutė laimę rado. (*Valgo. Iš už medžių atbėga kiškelis*).

KIŠKIS: Ai, ai, padėk man, mergele, — skauda man kojelę ir auselę!!

BARBUTĖ: Kas čia cypia?.. Ei, tu, nususėli kiški!... Netrukdyk man — aš pyragėlį valgau! Šalin, biauzybė! (Čiumpa pagalį ir meta į kiškį).

KIŠKIS: Pikta, negera mergaitė. Bėgsiu nuo tavęs — bijau piktų vaikų!

BARBUTĖ: Ir bijok! (Kiškis išbėga). Na, kol kas pasidėsiu viską į šalį ir verksiu... Oi, oi, esu alkana, nelaiminga... nuskriausta.. (Iš už medžių žiūri į ją lokiai ir galvomis linkčioja).

LOKIAI: Oi, kas čia verkia? Ū-ū-ū, kokia graži mergytė! Kas atsitiko, ko verki?

BARBUTĖ: (Pašoka išsigandusi). Bėgsiu — baisūs žvėrys jau čia... pra-rs jie man!

I LOKYS: Nebėk, pasakyk, kas nuskriaudė tave? Nebijok: mes geri lokeliai — tau nieko blogo nedarysim.

BARBUTĖ: Su tokiais pajuodėliais aš nekalbu. Šalin, baidyklės!

II LOKYS: Mes ne baidyklės, mes šio miško gyvulėliai! Padėk mums, mergyte!

BARBUTĖ: Tai ko jūs norit?

I LOKYS: Man auselę skauda... Pažiūrėk, gal įlindo eglės spyglis? Iš-krapštyk! Aš labai prašau!

BARBUTĖ: Šalin, biauzybė! Ar aš tau tarnaitė ausis krapštinėti! Šalin, o tuoj lazda paimsiu!

II LOKYS: Tai gal man padėsi? Gal turi nors gabalėlį duonytės? — aš baisiai esu alkana! Duok nors trupinėlį duonos! Duok, mergyte!

BARBUTĖ: Ar aš kvaila? Ak tu, gauruoli! — aš pati mažai turiu. Neduo-siu! Lauk iš čia, lauk! Aš greit tapsiu karalaitė — tada visus jus iš girios išvaikysiu.

I LOKYS: Vaje! Kokia pikta mergaitė!

BARBUTĖ: Ar atstosit?... Šalin, šalin!...

LOKIAI: Ū-ū-ū — jau einam!...

BARBUTĖ: Aš nekenčiu žvėrių!.. Ot biauzybės!.. Dar jiems padėk, duonelės duok!... O kad jie nesulauktų!... Girdžiu žingsnius — reikia verkti. (Verkia). Oi, aš nelaiminga, alkana, nuskriausta!... (Įeina senutė, našta nešina).

SENUTĖ: Kas čia verkia? (Prieina arti). Mergyte, kas nuskriaudė tave, ko verki?

BARBUTĖ: Aš alkana, nelaiminga! (Verkia).

SENUTĖ: Padėk man: panešk mano ryšulį — gausi duonelės ir gražių dovanų!...

BARBUTĖ: (Pašoka iš vietos) Ak, tu, senel! Aš maniau, kad jau Karalaitė ateina, o čia kažkokia senė... Ar aš tau tarnaitė?! Eik, iš kur

atėjusi. Aš laikiu Karalaitės, kuri mane apdovanos ir į pasakų gražią šalį pasiims!... Eisiu aš dar su kokia sene?... Tfu! Kad tu nesulauktum! Eik tik iš čia greičiau! (*Trypia kojomis*).

SENUTĖ: Bausmės esi verta ir būsi tuoj nubausta.

BARBUTĖ: Nebijau tavo bausmės, nebijau!

SENUTĖ: Pažiūrėsim!!... — Aš senutė paprastutė, burti moku aš tačiau, kaspinėlių stebuklingą rankoje jau aš laikau. (*Buria tyliai, tik paskutinį posmą taria garsiai*)

Raganėle - Baisuolėle, atlėk, atskubėk greičiau! —

Aš griežtai tau įsakau! —

Š-š-š — burtai baigti.

Paklausyk, ar negirdi?!

(*Suūžia, sudunda miške ir pasigirsta balsas*).

BALSAS: U-hu-hu — aš jau lekiu su Juoduoju Katinu;

U-hu-hu — labai skubu — tuoj atlėksiu su vėju!

BARBUTĖ: Kas čia? Aš bijau!

RAGANA: (*Įjoja ant šluotos*) O čia-čia, o lia-lia, fit-fit-fit — esu čia!

KATINAS: Miau-miau-miau — ir aš čia!

RAGANA: O, ką aš matau?!... Tai puiki mergelė!... Tai bus man gardi mėsėlė! A ta-ta!

BARBUTĖ: Gelbėkit, neatiduokit — bijau raganos!

SENUTĖ: Baisuolėle, imk ją sau už tarnaitę!

BARBUTĖ: Bijau, nenoriu! Gelbėkit, gelbėkit!

(*Iš už krūmų išbėga Danutė*).

DANUTĖ: Pasigailėk, senute, Barbutės! (*Tuo metu senutė nusimeta apsiaustą ir prieš visus atsistoja puiki Karalaitė Teisutė*).

TEISUTĖ: Aš karalaitė Teisutė!!

BARBUTĖ: Neatiduok manęs raganai, neatiduok: aš jos bijau!

DANUTĖ: Pasigailėk Barbutės, Karalaitė, — ji jau bus gera.

TEISUTĖ: Kilni tavo širdis, Danutėle: užmiršai visas skriaudas ir nori tai negerai mergaitei padėti. Pikta mergaitė turi bausmę atlikti.
— Imk ją, Baisuole!

RAGANA: (*Baisuolė ir Katinas čiumpa Barbutę*). Dabar būsi mano tarnaitė! Che, che, che!

KATINAS: Aš miegosiu, o tu dirbsi! Miau-miau-miau!

TEISUTĖ: (*Barbutei*) Neši vandenį ir šluosi, malkas girioje kaposi; kelsi anksti, vėlai gulsi ir valgyti mažai gausi.

KATINAS: Oi, riesta bus tau: aštrūs mano nageliai, dar aštresni danteliai. Aš tave saugosiu, kaip savo akeles!!

RAGANA: Geležinės mano rankelės ir variniai piršteliai, — kai neklausysi, tuoj mušti gausi. Dirbsi dabar man, oi dirbsi!! Na, greičiau eime prie darbo! (*Ragana ir Katinas velka Barbutę ir šaukdami bėgioja*). O čia-čia, o lia-lia, tai puiku, tai gražul!

KATINAS: Miau-miau-miau, kaip man smagu!
(*Staiga už scenos pasigirsta pamotės balsas*).

BALSAS: U-hu, u-hu, dukryt u-hu! (*Aidas atsiliepia*).

PAMOTĖ: Kur mano balandėlė, kur mano gražioji dukružėlė?

BARBUTĖ: Aš čia, aš čia!

PAMOTĖ: (*Įbėga*). Dukrele gražuolėle, ar tu jau karalaitė?... Oi, ką aš matau?... Baisu!...

BARBUTĖ: Gelbėk, gelbėk! Kam mane čia atvedei?!

TEISUTĖ: Imk, čiupk ir pamotę, ragana baisioji!

DANUTĖ: Geroji Karalaitė, pasigailėk ir pamotės, ir Barbutės, — labai prašau — pasigailėk!

TEISUTĖ: Aukso širdį turi. Tačiau jos už savo žiaurumą turi atlikti bausmę, o kai taps geros, išvaduosiu abi ir į namus sugrąžinsiu.
(*Padūduoja. Įbėga nykštukai*). Palydėkit Danutę iki namų, o aš skubu!

(*Bus daugiau*)

Tokia buvo LIETUVA

V. ČIŽIŪNAS

PIKTA NESANTAİKOS SĖKLA

Tėsinys

Kartą Jogaila paskelbė didelę medžioklę *Dovydiškių giriose*, Vilniaus apylinkėje. Į tą medžioklę buvo pakviesti ir Vokiečių Ordino atstovai, iš anksto jiems pranešus, kad pasirengtų naujai sutarčiai pasirašyti. Toje medžioklėje dalyvavo ir Vytautas, tik jis nesuprato, ko kryžiuočių riteriai ten dalyvauja. Jam atrodė, kad tik draugiškumo ir kaimyniško mandagumo dėliai jie kartu su lietuviais medžioja. Tuo tarpu nuošaliai, Vytautui ir kitiems Kęstučio dvaro žmonėms nematant, buvo pasirašyta nauja sutartis su Vokiečių Ordinui. Šioje sutartyje Kęstučio žemės jau buvo aiškiai išskirtos iš Jogailos ir kryžiuočių taikos plotų. Dar blogiau: joje buvo aiškiai pažymėta, kad ją nuo Kęstučio reikia slėpti, o tuo atveju, jei Kęstutis prieš puolančius kryžiuočius šauktųsi Jogailos pagalbos ir Jogaila būtų priverstas žygiuoti į vakarus, tai jis ilgai delsdamas rinktų kariuomenę, lėtai žygiuotų, o atsiradęs karo lauke, nieko neveiktų ir kryžiuočių nepultų.

Apie tokią išdavikišką sutartį vis dėlto sužinojo Kęstutis. Jam pranešė apie tai vienas augštas Vokiečių Ordino narys. Ar jis tai padarė iš draugiškumo Kęstučiui, ar dėl to, kad ordinui rūpėjo sukelti Lietuvoje naminį karą ir vaidus, sunku dabar išaiškinti.

Kęstutis žinios tikrumu patikėjo, nes ir pats jau kai ką nujautė, ir ryžosi veikti greitai ir griežtai.

Tik Vytautas, kartu augęs ir draugavęs su Jogaila, vis dar nenorėjo tikėti pusbrolio išdavyste. Kai tėvas ėmė ruošti nubausti Jogailą, Vytautas išsiprašė vykti į tolimą Drohičino pilį, pietinėje Kęstučio valdomo gudų krašto dalyje.

Kęstutis — didysis Lietuvos kunigaikštis

Jogaila, nenujausdamas dėdės ketinimų, buvo išsiuntęs savo kariuomenę į rytus. Vilniuje buvo likusi tik negausi pilies ir miesto sargyba. Kęstutis, staigiai atžygiavęs su savo kariuomene, lengvai paėmė Vilnių. Suėmęs Jogailą ir visą jo šeimą, Kęstutis surado ir Jogailos

sutarties su ordinu raštą. Jogaila jau nebegalėjo nieku pasiteisinti neveikęs prieš dėdę. Bausdamas savo brolvaikį, Kęstutis paskelbė atimamą iš jo Vilnių ir didžiojo kunigaikščio vardą. Grįžęs iš kelionės, Vytautas užtarė Jogailą, tad Kęstutis jį paleido laisvą ir išleido kartu su motina į Vitebską, kurį kadaise valdė jo tėvas Algirdas. Jogailos kariuomenė, sužinojusi apie perversmą Vilniuje, perėjo į Kęstučio pusę.

Kęstučio žygis greitai nugarsėjo visoje Lietuvoje. Žmonės buvo patenkinti permaina, nes kryžiuočių lankymasis ir draugavimas su Jogaila nepatiko visiems. Perversmo metu niekas nenukentėjo, tik nedorasis Jogailos patarėjas Vaidila buvo pakartas.

Kryžiuočiai, iš savo šnipų sužinoję apie perversmą Lietuvoje, tuojau puolė plėsti Žemaičių kraštą. Taip vėl prasidėjo kovos su ordinu. Kęstutis patraukė prieš kryžiuočius, įsitvirtinusius Jurbarkę. Tuo metu lietuvių kariuomenė pirmą kartą pavartojo paraku šaunamus ginklus. Tai buvo pirmosios patrankos, šaudančios apvaliais akmeniniais sviediniais.

Dar Kęstučiui bekovojant ties Jurbarku, atėjo žinia, kad rytiniuose Lietuvos pakraščiuose neramu: sukilęs prieš dėdę Jogailos brolis *K a r i b u t a s*. Kęstutis, nutraukęs Jurbarko puolimus, patraukė į rytus prieš sukilusį neklauzadą. Ta proga pasinaudojo Kęstučio priešai Vilniuje. O jų ten būta. Mat, tais laikais Vilniuje gyveno jau nemaža vokiečių pirklių, kuriems Jogailos draugystė su kryžiuočiais buvo naudinga, nes ji reiškė ir laisvą prekybą per ordino valdomas žemes su Vokietija ir kitais kraštais. Taigi tie pirkliai ir kiti Jogailos slapti šalininkai sukilo ir lengvai nugalėjo didžiojo kunigaikščio sargybą pilyje. Vytautas tuo metu medžiojo. Grįžęs jis mėgino atstatyti tėvo valdžią, bet buvo nugalėtas ir turėjo trauktis į Gardiną. Iš čia jis pasiuntė žinią tėvui ir pradėjo rinkti daugiau karių. Tuo tarpu Vilniuje jau atsirado Jogaila. Iš čia jis nužygiavo į Trakus. Juos lengvai paėmęs atidavė valdyti broliui Skirgailai.

Taip ėmė niauktis Lietuvos padangė: juk tai buvo aiški vidaus suirutės pradžia. Kęstutis grįžo iš savo žygio iš Lietuvos rytų ir sujungė savo kariuomenę su Vytauto surinktąja. Tada tėvas su sūnumi atžygiavo prie Trakų. Čia jau buvo sutelkta Jogailos kariuomenė, kuriai į pagalbą atskubėjo ir didelis kryžiuočių dalinys. Nedaug betrūko, kad būtų pralietas brolių kraujas amžiais gintosios nuo svetimųjų puolimų tėvynės laukuose.

Tačiau mūšio neįvyko. Skirgailai pasiūlius, Jogaila atsiuntė pasiuntinius pas Kęsutį, prašydamas dėdę atvykti tartis. Vytautas derboms su džiaugsmu pritarė.

(Bus daugiau)

VELYKOS

MILDA SKUČAITĖ

Velykų zuikelis
Atkėlė vartelius:
Atvežė margučių,
Didelių, mažučių.

Margai išdažyti,
Tulpėms išrašyti.
— Velykos, vaikučiai,
Jei būsit geručiai. —

Tiktai Tėviškėlėj
Liūdnas Kristus kėlės:
Neskamba ten Aleliuja,
Pikti priešai zuja...

VELYKOS — DŽIAUGSMO ŠVENTĖ

GEDIMINAS NAUJOKAITIS

Velykos mūsų tėvynėje yra pati didžiausia šventė. Tai šventė, kuri mini Kristaus prisikėlimą iš numirusių — tą svarbiausią krikščionių tikėjimo įvykį, įrodžiusį, kad Išganytojas yra Dievas. Tačiau Velykos yra kartu ir pavasario šventė. Po šaltos žiemos ateina malonios ir šiltos pavasario dienos, po Gavėnios ir atgailos laiko ateina atvanga ir pramogos, ateina pasilinksminimų dienos. Todėl lietuviai Velykas labai mėgsta.

Velykos ypač patinka vaikams. Labiausiai jų laukia dėl margučių. Žino, kad margučių gaus iš savo mamyčių, paskui iš tetų ir

dėdienių. Visi tie margučiai vienas už kitą gražesni, visi gražiais raštais išmarginti. Oi kaip gražu sudėti kartu įvairių spalvų ir raštų margučius! Vaikai, žinoma, ir patys dažo ir margina velykaičius, o paskui eina muštynių iš atimtinių. Būna džiaugsmo, būna taip pat ir ašarų... Bet ir ašarėlės greitai nudžiūsta, nes nėra kada ilgai graudentis: juk tiek čia džiaugsmo ir linksmumo kieme, sodelyje, prie upelio ar jau pradėjusiose žaliuoti pievose. Visur reikia suspėti, viską pamatyti, viską išmėginti: čia sūpynėse pasisupti, ten sraunų upelį užtvenkti ir žiūrėti, kaip vanduo sūkuriais krinta, išgriovęs užtvanką, paskui patikrinti — gal jau varna alksnyne pradėjo lizdą krauti... Tai vis pramogos, kurias atneša linksmas pavasarėlis.

O patys mažieji tai labiausiai laukia Velykų Bobutės ir jos padėjėjų zuikučių. Velykų naktį jie aplanko visus vaikučius ir kiekvienam prie jo lovytės padeda gražių margučių. Atsimenu, kai aš buvau kokiu šešerių metų, tai sugalvojau slapta tarp malkų pasidaryti lizdelį ir pažiūrėti, ar zuikučiai tikrai padės ten margučių. Mat, jau buvau pradėjęs abejoti, ar tikrai Velykų Bobutė su zuikučiais margučius

vežioja. Rodos, niekas iš namiškių nematė, kad aš padariau lizdelį malkose, ties pačiu mūsų kambario langu prie barako, kuriame gyvenome. Ir koks buvo mano džiaugsmas, kai rytą tame lizdelyje radau gražų margutį! Mano tikėjimas, kad zuikučiai margina velykai-

čius, dar sustiprėjo, kai tuoj po Velykų su tėte išėjome pasivaikščioti į mišką. Ten buvo primėtyta visokių senų puodų ir, atrodė, kad juose dar buvo žymu dažų likučių.

— Žiūrėk, — sako tėtė, — kiek daug zuikučiams čia buvo darbo! Net puodai prakiuro nuo ilgo vartojimo — tai ir paliko juos čia.

Žinoma, kaip gi netikėsi, kad turi tokių tikrų įrodymų apie Velykų Bobutę ir zuikučių darbymetę su margučiais...

Gražu prisiminti anuos laikus ir velykines dovanas. Dabar, rodos, niekad tokių gražių dovanų negaunu. O gal tai yra dėlto, kad palioviau tikėjęs į Velykų Bobutę ir jos padėjėjus zuikučius...

LAIMINGA MANO NELAIMĖ

ALVYDAS BICIŪNAS

Tai atsitiko, kai aš dar buvau tik penkerių metų ir kai su tėveliais ir sesute gyvenome stovykloje, Vokietijoje. Aš lankiau vaikų darželio vyresniųjų skyrių, o mano sesutė lankė mažesniųjų skyrių.

Vieną dieną prieš pat Kalėdų atostogas mudu su sesute parėjome namo ir radome užrakintas duris. Matyt, mamytė buvo išėjusi į stovyklos virtuvę sriubos parsinešti. Kol mamytė pareis, aš sugalvojau nuvesti sesutę pas mūsų pusseserę, o pats nubėgau prie upelio patikrinti, ar jau storas ledas.

Pamažu nulipau nuo siauro lieptelio ir atsistojau ant ledo. Nelūžo. Aš įsidrąsinau ir apsidžiaugęs smarkiai tryptelėjau. Nuo stipraus smūgio ledas staiga lūžo, ir aš panirau net iki ausų. Ne tik palukas, bet ir kepurė buvo šlapia.

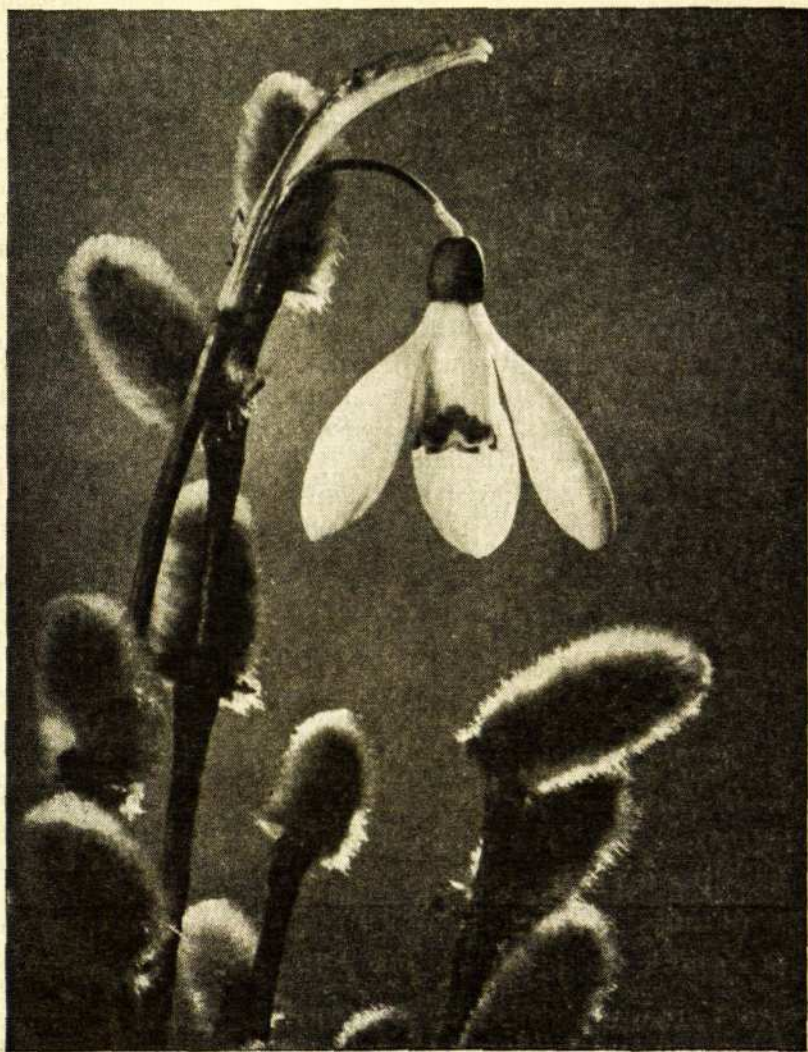
Nežinau, kaip būtų pasibaigęs tas mano pasičiuožinėjimas, jei tuo metu nebūtų paleidę vaikų iš mokyklos. Jie pamatė mane maudantis su drabužiais ir tuojau suprato, kad čia ne juokai. Šoko mane traukti lauk iš vandens, bet ir jiems buvo nelengva, nes ir jie patys buvo ne ką didesni už mane. Šiaip taip ištraukė mane visą šlapia, o viena mano graži pirštinė, mamytės numegsta, taip ir palindo po ledu. Nepavyko jos išgelbėti.

Kartu su kitais vaikais mane gelbėjęs pusbrolis norėjo mane padėti namo, bet aš pasisakiau, kad pats pareisiu. Jis liepė bėgte bėgti, kad neperšalčiau. Aš tuojau pradėjau bėgti link namų, bet atsiminiau, kad nuo mamytės gausiu ne tik bartis, bet ir diržų. Staiga man atėjo į galvą puiki mintis. Mačiau, kaip mamytė prieš saulutę džiovina baltinius. Sumaniau ir aš savo paltuką pasidžiauti ant krūmo ir palaukti, kol išdžius.

Laimė, kad kiti vaikai, sužinoję apie mano išsimaudymą, užbėgo į mūsų namus pažiūrėti, kaip aš jaučiuos, ir viską išpasakojo mamytei. Toji tuojau šoko manęs ieškoti. Net viso bloko vaikus ji pasikvietė į talką. Ir surado jie mane dantimis kalenantį iš šalčio.

Ir mano didžiausiam nustebimui, mamytė ne tik neėmė diržo, bet susirūpinusi kuo skubiausiai perrengė, paguldė, šiltai apklostė ir davė gerti karštos arbatos su avietėmis. Stipriai išprakaitavau ir pasikui gerai išsimiegojau. Kitą rytą atsikėliau visai sveikas.

Taip mano nelaimė pasibaigė laimingai: likau nebaustas ir nesusirgau.

Po šaltos žiemos
sugrįžo pavasaris

TRUPUTĮ PAGALVOK

UŽDAVINIAI

I. Brūksnelių vietoje įrašykite raides.
Pirmoje eilutėje *statmenai* turime gauti
pavarde lietuvių poeto, laimėjusio literatūros premiją.

Gulsčiai:

1. ----- ("Anykščių šilelio" autorius),
2. ----- (Ilijados ir Odisėjos vertėjas į lietuvių kalbą)
3. ----- (Autorius knygos "Sudiev Kvietkeli"),
4. ----- (Mūsų mėgiamas rašytojas),
5. ----- ("Kiškučio vardinių" autorius),
6. ----- (Poetas, laimėjęs jaunimo literatūros premiją),
7. ----- (Autorius vaidinimo "Vincas Kudirka"),
8. ----- (Dailininkas, gerai pažįstamas mūsų skaitytojams),
9. ----- "Eglutės" skaitytojams gerai žinomas asmuo),
10. ----- (Žymus Lietuvos istorikas, gyvenęs Romoje),
11. ----- (Dailininkė, žymi knygų iliustratorė).

Uzdavinys vertinamas 12 taškų. Jį sudarė *Rūta Daugėlaitė*, Manchester, N. H.

II. Brūkšnelių vietoje įrašykite raides.
Statmenai pirmoje eilutėje gausime: didžiausias XX-am amžiuje žmogaus priešas.

Gulsčiai:

1. ----- (Jūra, nesusisiekianti su
vandenynu),
2. ----- (Gatvė Kaune),
3. ----- (Pirmosios lietuviškos
knygos autorius),
4. ----- (Ežeras Palūšės ežeryne),
5. ----- (Gražiausia Lietuvos pajūrio
vieta),
6. ----- (Žymus Lietuvos gam-
tininkas).

7. ----- (Miestelis, kuriame tebe-
stovi seniausia
Lietuvos bažnyčia),
8. ----- (Lietuvos upė),
9. ----- (Ilgiausias Lietuvos ežeras),
10. ----- (Skani Lietuvos ežerų žu-
vis).

Uždavinys vertinamas 12 taškų. Jį sudarė *Adolfas Bernotas*, Waterbury, Conn.

III. Į kiekvieną Vyties	1. 2.
kryžiaus langelį įrašyti po	☐ ☐
raidę. Turime gauti šiuos	☐ ☐
žodžius: <i>statmenai</i> — 1.	1. ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐
susisiekimo priemonė, 2.	2. ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐
Kur gimė rašytoja Marija	☐ ☐
Pečkauskaitė (vietovė vieti-	☐ ☐
ninko linksnyje); <i>gulsčiai</i>	☐ ☐
— 1. miestas Anglijoje (lie-	☐ ☐
tuviška rašyba), 2. vieto-	3. ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐
vė Kuršių užmaryje, 3. sa-	4. ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐
los Ramiajam vandenynė,	☐ ☐
4. uostas prie Adrijos jūros.	☐ ☐

Uždavinys vertinamas
8 taškais. Jį sudarė *Nijolė Papečkytė*, Ro-
sario, Argentina.

IV. Turime iš langlelių sudarytą kryžių, apvertą tvorele. Reikia į langlelius įrašyti po raidę. Turime gauti žodžius: *statmenai*: 1. miestas pietinėje Lietuvoje, kurio apylinkėje buvo džiovintų sėklų sėklų, 2. kaip seniau vadinosi mūsų poetas J. Aistis?, 3. pietinės Lietuvos miestas prie ežero; *gulsčiai*: 1. miestas pietinėje Lietuvoje, garsus senovėje, 2 miestas Žemaitijoje, 3 gražiausias metų laikas.

Uzdavinys vertinamas 6 taškais. Jį sudarė *Rimantas Karaliūnas*, Chicago, Ill.

NR. 3 UŽDAVINIŲ ATSAKYMAI

I. Statmenai: Kudirka. Gulščiai: 1 Kybartai, 2 Uralas, 3 Duona, 4 Italija, 5 Ryklys, 6 Kolumbas, 7 Alvitai.

II. *Statmenai: Osmolskis. Gulsčiai:* 1 Operetė, 2 Stulginskis, 3 Medžiotojas, 4 Olandija, 5 Laikrodis, 6 Samanos, 7 Kuni-
gaikštis, 8 Irklas, 9 Sniegas.

III. 1 Griškabūdis, 2 Baranauskas, 3 Ma-
rijampolė, 4 Kalinauskas.

IV. Į langelius įrašę raides, gauname
šiuos žodžius: *Statmenai:* 1 jis, 2 ima, 3
esu; *gulsčiai:* 1 jie, 2 ims, 3 sau.

V. Vaikas nešėsi 99 obuolius, draugams
jis atidavė 66 obuolius, o jis pats suvalgė
22 obuolius.

VI. Saloje buvo trys medžiai, o atskris-
davo keturios varnos.

NAUJOS KNYGOS

SAULUTĖ DEBESELIUOS yra
naujoji Leonardo Žitkevičiaus ei-
lėraščių knyga. Ji gavo 1953 metų
Lietuvių Rašytojų Draugijos jauni-
mo literatūros premiją. Tai knyga,
kuri pradžiugina ir jauną ir seną.
Visi eilėraščiai skambūs, gražūs,
tiesiog nori juos dainuoti — toki
jie lengvi ir malonūs. Suprantami
jie lengvai vaikui, bet dauguma
jų grožėsis ir suaugusieji. Čia ran-
dame tėvynės grožio, jos ilgesio,
jos gamtos, jos gyvenimo, ir į vi-
sa tai žiūrima pro mažųjų pasaulį.

Knygą išleido Lietuviškos Kny-
gos Klubas Čikagoje, 1953 m. Ilius-
tracijos dail. Jono Pilipausko. Kny-
ga graži, nors ir ne visi dailininko
piešiniai geri. "Eglutės" skaityto-
jams poetas L. Žitkevičius gerai
pažįstamas. Jo naujoji knyga taip
pat bus mielai skaitoma.

CASCATA CRISTALINA šiuo
vardu yra išleista Pietų Amerikoje
gyvenančio lietuvių poeto Venan-
cijaus Ališo poezijos knyga. Tai
jau ketvirtoji jo knyga, poezijos
vaizdais atskleidžianti jaunystės
prisiminimus tėvynėje, savo kraš-
to ilgesį ir meilę, susirūpinimą tė-
vynės ateitimi, svetimo krašto
gamtos grožį ir kitus poeto išgy-
venimus. Knyga bus įkandama tik

paaugėsniems skaitytojams, ta-
čiau gražiomis ir nepaprastai gau-
siomis dail. VI. Stančikaitės ilius-
tracijomis visi galės pasigrožėti.

Išleido Bendrija, Vokietijoje,
1953 m. Visas šios knygos paja-
mas autorius skiria Vasario 16
gimnazijos išlaikymui.

DUKTĖ yra didelė apysaka, su-
daranti 250 psl. knygą, kurią pa-
rašė Alė Rūta, o išleido Bendrija,
Vokietijoje, 1953 m. Vaizduojama
joje karo metai Lietuvoje, pabėgi-
mas nuo bolševikų, gyvenimas
stovyklose ir įsikūrimas Ameriko-
je. Alė Rūta "Eglutės" skaitytojams
yra taip pat pažįstama. Nors ši
knyga rašyta suaugusiems, bet ir
jaunieji rastų ten sau įdomių da-
lykų.

DON KAMILIAUS MAŽASIS PA-
SAULIS — tai garsusis italų rašy-
tojo Giovanni Guareschi veikalas,
vaizduojąs italų katalikų santy-
kius su italais komunistais. Ta
knyga išversta į daugelį kalbų,
pagal ją pagamintas filmas. Susi-
domėjimas joje aprašomais daly-
kais yra didelis visame pasaulyje,
tačiau tikrojo komunizmo veido
knyga neparodo. Mums, kurie ge-
rai pažįstame, kas yra komuniz-
mas, net atrodo, kad šis veikalas
gali daugiau pasitarnauti komu-
nizmui, negu kovai su juo, nors
autorius jį ir rašė gerą tikslą tu-
rėdamas.

Šią knygą į lietuvių kalbą iš-
vertė misijonierius A. Sabaliaus-
kas, gyvenąs Venecueloje. Ten,
Caracaso mieste, ji ir atspausdin-
ta lietuvių saleziečių spaustuvėje.
O išleido ją "Tėvų Kelias" — Ve-
necuelos lietuvių laikraštis. Nors
kovai prieš komunizmą ši knyga
ir nelabai tinka, tačiau dėl dau-
gybės nuotykių ji lengvai paskai-
toma. Tik be reikalo vertėjas kai
kuriuos vardus sulietuvino, tuo
sumažindamas vertimo vertę.

